

Kiteen mato ja multa Oy, y-tunnus 2353675-6

Matokompostori

Nature's Wormery™ 360

21.1.2015

Miksi matokompostori? Matokompostori muuttaa tehokkaasti keittiöjätteet, pahvin, sanomalehdet, turhan mainospostin, kuivat lehdet ja muun orgaanisen materiaalin ravinnerikkaaksi kompostiksi. Kompostia voi käyttää huonekasveille, kukkapenkeissä, puutarhassa jne. Luonnon kiertokulku hajottaa ja muuttaa elollisen aineksen ravinteiksi, joita kasvit käyttävät. Tämä on jatkuva prosessi luonnon ravintoketjussa. Esimerkiksi puutarhajäte, ruohosilppu ja lehdet maatuvat noin kahdessa vuodessa. Matokompostori lyhentää tämän prosessin noin kolmeen kuukauteen.

Sisällysluettelo

Osaluettelo	2
Matokompostorin kokoaminen.....	2
Aloittaminen	2
Matojen hoitaminen.....	3
Työalustan hoitaminen.....	3
Matokompostorin hoitaminen	4
Kompostineste.....	4
Alimmainen käsittelyalusta	5
Keräysalusta.....	5
Matokompostoinnin tavoitteet	5
Yleistietoa madoista	5
Kasvatuspeti	6
Lehtien kerääminen.....	6
Ruoka	7
Matojen ruokkiminen	7
Happi.....	7
Lämpötila.....	7
Kasvatuspedin jäähdyttäminen helteellä	8
Kosteus	8
Ongelmanratkaisu	9
Tuholaisten torjunta	9
Alustoilla itävät kasvit/homeet	9
Loma	9
Epämiellyttävät hajut	9
Viikoittainen matotarkistus	10
Kompostorin perushoito	10
Kosteuden säätely	10
Optimilämpötila.....	10
Ohjeita ruokkimiseen	10
Ruokalähteet	11

Osaluettelo

Matokompostorin osaluettelo

1 jalusta, 1 hana, 1 valkoinen muovimutteri ja 1 kumitiiviste

4 alustaa

1 kansi

Käyttöohje ja DVD

1 kaavin, 1 lämpömittari, 1 käsiharava

1 matotikas

Matokompostorin kokoaminen

1. Aseta matotikas jalustan sisälle. Matotikasta käytetään auttamaan keräysalustalle pudonneiden matojen siirtymistä takaisin ylemmille alustoille.
2. Aseta yksi alusta jalustan päälle kuvan mukaisesti.
3. Aseta kansi alustan päälle. Kompostorin käytön jatkuessa jäljelle jääneet alustat otetaan käyttöön yksi kerrallaan.

HUOM! Laita tilkka vettä keräysalustalle, kun olet koonnut kompostorin. Jos vettä vuotaa hanan ympäriltä, tarkista muovimutterin asennus. Poista vesi keräysalustalta ennen kuin lisäät kasvatuspedin.

Aloittaminen

1. Aseta tyhjä työalusta keräysalustan päälle. Vuoraa työalustan pohja 3-4 sivulla kuivaa sanomalehteä. Lisää sanomalehteä vain ensimmäisen työalustan pohjalle.
2. Sekoita kostutettu Mat'O -kompostikuivike, komposti (hyvää mustaa multaa, rikottuja kananmunan kuoria ja/tai hiekkaa) ja sanomalehtisilppua ilmavaksi massaksi, joka toimii kompostorin kasvatuspetinä.
3. Levitä kasvatuspeti työalustalle sanomalehtisivujen päälle.
4. Lisää kaksi kourallista ruokajätettä työalustan yhteen kulmaan kasvatuspedin päälle (kts. Listaus soveltuvista ruoista). Peitä ruoka ja täytä alusta 5-8 cm:llä kuivaa

sanomalehtisilppua. Peitä silppu 3-4 sivulla kostutettua sanomalehteä.

5. Kun lisäät madot, poista työalustan kansi ja ylimmäinen kostea sanomalehtikerros. Aseta madot alustalle.

Matojen hoitaminen

Kolmen päivän kuluttua voit avata työalustan kannen. Nosta sanomalehtikerrosta ja tarkista, että madot työstävät ruokajätettä aktiivisesti. Lisää muutama kourallinen uutta jätettä vanhan ruokajätteen sekaan. Peitä jäte kostealla sanomalehtikerroksella. Kestää 1-2 kuukautta täyttää työalusta. Kun ensimmäinen alusta on täynnä, lisätään uusi työalusta vanhan päälle.

Huom! Kun kompostoriin lisätään uusia alustoja, niiden käyttötarkoitus muuttuu. Lisää uusi alusta aina päällimmäiseksi.

Uusi, päällimmäinen alusta on työalusta, joten alimmainen alusta muuttuu käsittelyalustaksi. Jos lisäät jatkossa uusia alustoja, on ylimmäinen aina työalusta ja siitä alemmat käsittelyalustoja. Kompostoitava jäte lisätään aina työalustalle ja valmiin kompostiin voi ottaa alimmaiselta käsittelyalustalta.

Työalustan hoitaminen

Kun uusi työalusta lisätään, alustan kerrosten aineiden tulee olla ylhäältä alas seuraavasti:

(Huom. kerroksiin 1 ja 2 ei tarvitse lisätä kaikkea listattua.)

Kansi Muovikansi estää valon pääsyn työalustalle, mutta päästää kuumuuden ja kompostoinnissa syntyvät kaasut ulos reunoilta.

Kerros 1 Päällimmäinen kerros 3-4 sivua kosteaa sanomalehteä

Kerros 2 Kerros, jossa yhtä tai useampaa seuraavista:

- Kosteaa pahvisilppua
- Kosteaa sanomalehtisilppua
- Kostea muu paperijäte silputtuna (muovitettu paperi ei käy!)

Kerros 3 Kerros, jossa yhtä tai useampaa seuraavista:

- Mat'O -kuiviketta
- Kuivahtaneita lehtiä (ei vihreitä!)

- Esikompostoitua ruohosilppua
- Muuta esikompostoitua kasviperäistä jätettä

Kerros 4 Pohjakerros ruokajätettä

Madot tarvitsevat tilaa liikkua ja viihtyvät keskikerroksissa silloin kun eivät työskentele ruokajäteterroksessa. Ruokajäte laitetaan aina kostean paperin ja muun kompostoidun materiaalin alle.

Ruoka lisätään aina työalustan päällimmäiseksi. Älä koskaan lisää ruokaa käsittelyalustalle! Madot etsivät tiensä ylemmille alustoille etsiessään ruokaa, kun alempien alustojen ruoka on loppunut.

HUOM! Älä syötä matoja liikaa. Lisää kerrallaan vain muutamia kourallisia ruokaa työalustalle. Voit laittaa uutta ruokaa vasta, kun madot työstävät viimeksi lisäämäsi ruokaa aktiivisesti.

HUOM! Suojele matoja! Aseta matokompostori ulkotiloissa suojattuun, varjoisaan ja hyvin ilmastoituun tilaan. Matoja ei saa altistaa suoralle auringonvalolle, sateelle tai pakkaselle.

Matokompostorin hoitaminen

Kompostoinnin edetessä tapahtuu muutoksia. Kompostiaines kutistuu, muuttuu tasaisemman rakeiseksi ja tumman kahvin väriseksi. Kun madot siirtyvät ylemmille työalustoille, alemmat käsittelyalustat sisältävät matoja, madon jätöksiä, hajonnutta orgaanista materiaalia, alustamassaa ja matokompostia. Matokompostia voi käyttää lannoitteena puutarhassa tai huonekasveille.

Kompostineste

Kompostointiprosessin aikana painovoima vetää kosteutta eri alustojen läpi tuoden ravinnerikkaita hiukkasia mukanaan. Tämä ravinnerikas kompostineste päätyy lopulta keräysalustalle. Kompostinestettä voi tyhjentää missä tahansa kompostoinnin vaiheessa. Voi kuitenkin ottaa aikansa, ennen kuin kompostori tuottaa tarpeeksi nestettä keräysalustalle, jotta sitä voi tyhjentää hanasta.

Aseta hanan alle pieni muovinen keräysastia ja avaa hanan venttiili. Ennen nesteen annostelemista kasveille kannattaa kompostinestettä kaadella astiasta toiseen hapen lisäämiseksi. Kompostinestettä voi käyttää puutarhassa sellaisenaan, mutta huonekasveille sekoitetaan kompostinestettä veteen 1/1. Nestettä voi kaataa myös takaisin kompostoriin, jos komposti näyttää kuivahtaneelta.

Kasteluveden tekemiseksi sekoita 2,5 dl matojen jätöksiä 4 l:ään vettä; anna levätä yön yli, sekoita ja käytä seos 12 tunnin sisällä.

Alimmainen käsittelyalusta

-Kun kaikki alustat ovat täynnä, voit tarkistaa alimmaisen käsittelyalustan sisällön. Jos massa on melkein mustaa ja tasakokoista, voi massan kataa alustalta suoraan siihen paikkaan, jossa kompostia tarvitaan (esim. kukkapenkki tai nurmikko). Aikaa, jolloin alin alusta on tyhjennettävissä ei voida ilmoittaa tarkasti. Mitä kauemmin odottaa, sitä useamman kerran madot syövät käsiteltävän aineksen läpi ja kompostin laatu paranee. Kun alin alusta on tyhjennetty, laita se sivuun kunnes tarvitset uuden työalustan kompostoriin.

Keräysalusta

-Keräysalusta on hyvä tarkastaa ennen kuin kokoaa alustat takaisin paikoilleen kompostorin alimmaisen alustan tyhjentämisen jälkeen. Keräysalustalle on saattanut kertyä hienojakoista, tummaa ainetta. Kaavi se talteen ja lisää pieneen määrään vettä, jossa aine liukenee kompostinesteeksi. Aineen voi myös kierrättää uudestaan laittamalla sen mielellään alimmaiselle käsittelyalustalle.

Madot – Joskus madot eksyvät keräysalustalle. Alustaan on tehty kallistus, joka mahdollistaa matojen palaamisen käsittelyalustalle. Jos matoja löytyy keräysalustalta, tulee ne poimia sieltä ja asettaa työalustalle.

Kun olet valmis kokoamaan kompostorin uudelleen, vanhasta työalustasta tulee käsittelyalusta ja uudelleen täytetty alusta asetetaan päällimmäiseksi uudeksi työalustaksi.

Matokompostoinnin tavoitteet

Seuraa ohjeita onnistuaksesi kompostoinnissa. Seuraavat tavoitteet täyttyvät ajan mittaan:

Tavoite #1 Ensimmäisten kolmen kuukauden jälkeen suurin osa alemman käsittelyalustan aineksesta on muuttunut pieniksi, tummiksi rakeiksi ja madot ovat enimmäkseen siirtyneet ylemmälle alustalla.

Tavoite #2 Kompostorissa on useita käsittelyalustoja eri vaiheissa. Joka kuukausi alin käsittelyalusta on valmis ja sen sisältö käytettävissä puutarhaan tai huonekasveille.

Yleistietoa madoista

Kastematoja on ollut kautta aikojen ja ne ovat selvinneet äärimmäisistäkin olosuhteista.

Monet kastematolajit ovat levinneet länteen Euroopasta. Matoja on joka puolella, paitsi aavikoilla ja arktisilla alueilla. Hyvässä puutarhamullassa voi olla matoja jopa 7000 eri lajia.

Madot eivät syö jätettä sellaisenaan. Jäte tulee pilkkoa niin, että madot pystyvät sulattamaan sen. Kasvukautensa lopettanut kasvi, jonka solut ovat alkaneet hajota joko bakteeritoiminnan tai hapettumisen (altistuminen ilmalle ja vedelle), soveltuu madon ruoaksi. Mato imee tarpeeksi pienen ruoan suuhunsa. Hiekanjyväset ja madon voimakas lihaksisto jauhavat ja hajottavat ruokaa vielä lisää, ennen kuin se sulaa. Madon suolistossa on erilaisia mikrobeja, jotka sulattavat ruoan ja muuttavat sen ravinnerikkaiksi jätöksiksi.

Eri matolajeilla on omat suosikkiruokansa ja -elinpaikkansa. Vaikka matoja voi löytää myös ulosteista, emme suosittele käyttämään eläinten ulosteita kompostorissa.

Matojen populaatio tuplaantuu kompostorissa noin kolmessa kuukaudessa. Madot munivat ja ne haudotaan koteloihin. Kompostorin jokaisessa alustassa voi olla n. 1,5kg matoja, tai noin 3000 matoa. Matojen ylituotannosta ei ole huolta, sillä madot voivat liikkua vapaasti alustojen välillä ja osa niistä päätyy puutarhaasi, kun tyhjennät alimmaisen käsittelyalustan.

Kasvatuspeti

Matokompostikuivike voi olla kasvien kuivaa kariketta tai muuta materiaalia, mikä sitoo itseensä kosteutta ja pitää matopedin kosteana sekä ilmavana.

Revitty paperi on halpaa. Voit käyttää sanomalehteä, tulostinpaperia ja ylimääräistä mainospostia. Kiiltäväkään mainospaperi ei ole haitallista madoille, mutta vältä muovitettua paperia. Käytä paperia maltillisesti; liian suuri määrä paperia voi tiivistyä liikaa. Sekoita paperisilppu lehtien tai silputun aaltopahvin kanssa. Jos mahdollista, ota joka vuosi talteen muutama pussillinen syksyn lehtiä. Pahviset munakennot silputtuina ja vedessä liotettuina ovat myös hyvää kasvatuspedin materiaalia.

Kasvatuspeti tulee pitää ilmavana ja ilman tulee päästä virtaamaan sen läpi vapaasti. Jauhettu kivi tai murskatut kananmunan kuoret sopivat tarkoitukseen ja hyödyttävät lopulta myös puutarhassa. Lisää pieni määrä multaa tai aktiivista kompostia työalustalle, kun otat kompostorin käyttöön. Näin kompostoriin saadaan madoille sopivia mikrobeja alusta lähtien. Hiekka ja hienojakoisiksi jauhettut kananmunan kuoret kasvatuspedissä auttavat matoja jätteiden hajottamisessa.

Lehtien kerääminen

Syksyn lehtien käyttäminen kompostorissa on paras matojen työskentelyn nopeuttaja. Työalustan päällä kuivat lehdet vähentävät banaanikärpästen esiintymistä. Lisää lehtiä kasvatuspetiin yhdessä paperisilpun kanssa. Käytä lehtiä kuivina tai kostutettuina pitääksesi kasvatuspedin sopivan kosteana. Älä käytä eteerisiä öljyjä sisältävien kasvien lehtiä tai neulasia (Suomen puulajeista mänty, kuusi). Eteeriset öljyt tappavat madot.

Ruoka

Kompostorin kannessa on lueteltu ruoka-aineet, joita voi käyttää. Kompostoriin voi laittaa vihannesten ja hedelmien jätteitä, tärkkelystä, kananmunan kuoria, kahvinporoja, paperia ja pahvisilppua. Vältä suolaisia ruokia, sitrushedelmien kuoria, öljyjä (esim. salaatin kastikkeet), lihaa ja maitotuotteita. Ne voivat vahingoittaa matoja.

Ruoan lisäämisessä vähemmän on enemmän! Jotkut soseuttavat tai pakastavat ruoantähteet ennen niiden kompostointia. Tärkeintä on huolehtia siitä, että kompostoitava jäte on tarpeeksi pieneksi pilkottu. Helppo ja tehokas tapa on asettaa ruokajäte muoviasiaan, jonka pohjalla on vähän vettä. Jäte laitetaan mikrouuniin 5-6 minuutiksi ja jäähdytetään sekä pilkotaan.

Matokompostori on ns. viileä kompostori. Se toimii 15°C – 26°C lämpötilassa. Älä koskaan lisää tuoretta ruohosilppua matokompostoriin, se voi nostaa kompostorin lämpötilan liian kuumaksi. Esikompostoitua ruohosilppua voi käyttää ruoaksi tai kasvatuspedissä.

Matojen ruokkiminen

Orgaaninen kasvatuspeti on välttämätön kompostorin toiminnalle. Näin ollen kaikki kasvatuspedin ainekset ovat matojen ruokaa. Mitä pienemmistä ja pehmeämmistä aineksista kasvatuspeti on sekoitettu sitä paremmat olosuhteet bakteereilla, sienillä ja muilla alkueläimillä on. Ne valmistelevat ruoan matojen käyttöön.

Voit lisätä uutta ruokaa ylimmälle työalustalle milloin tahansa. Madot syövät kolme kertaa painonsa verran viikossa, joten 500g matoja kuluttaa 1,5kg jätettä tai orgaanista kuitua viikossa. Älä kuitenkaan syötä matoja liikaa. Varmista ennen ruoan lisäämistä, että vanhempi ruoka on jo aktiivisen työstön alla.

Happi

Hapen esteetön kulku kasvatuspedissä on tärkeää. Kompostori päästää ilman kiertämään vapaasti eri alustojen välillä. Työalustoihin voi tarvittaessa porata pieniä reikiä, mutta se ei ole välttämätöntä. Muistathan varmistaa, että kompostori on tilassa, jossa on hyvä ilmanvaihto.

Lämpötila

Madot elävät ja syövät yleensä muutama cm maan pinnan alapuolella. Maan pinta ylläpitää tasaista lämpötilaa. Äärimäisen kylmissä tai kuumissa olosuhteissa madot voivat kaivautua jopa 60cm maan pinnasta. Kompostorin hoidossa tulee ottaa huomioon nämä matojen luonnollisen käyttäytymisen seikat.

Madot viihtyvät 15°C – 26°C lämpötilassa. Ne hidastavat elintoimintojaan tätä kuumemmissa tai kylmemmissä olosuhteissa. Jos lämpötila kohoaa yli 32°C :een, madot

siirtyvät kompostorin alemmille tasoille. Kuumissa olosuhteissa kompostorin kosteudesta on huolehdittava. Kompostoria ei saa asettaa suoraan auringonvaloon. Etsi viileä ja varjoisa paikka, jossa on hyvä ilmanvaihto.

Matokompostori tulee pitää sisätiloissa talvella. Hyvin hoidettu matokompostori ei haise. Madot eivät kestä pakkasta!

Kasvatuspedin jäähdyttäminen helteellä

Kasvatuspeti voi kuumeta tiettyjen ruoka-aineiden käyttämisen tai helteisen sään seurauksena. Etsi muutama puutikku maksimissaan 1 cm paksuja. Erottele kompostorin alustat asettamalla niiden väliin puutikut, jotta ilma pääsee kiertämään enemmän. Paras tulos saavutetaan tekemällä tämä erottelu öisin. Huolehdi, etteivät jyrsijät pääse rakosista kompostoriin ja tarvittaessa laita kompostorin tilaan tuuletin.

Kosteus

Madot tarvitsevat kosteutta, sillä ne hengittävät ihonsa kautta ja kuivuessaan kuolevat. Liiallinen kosteus aiheuttaa epämiellyttäviä hajuja ja madot voivat hukkuu. Kasvatuspedin kosteuden tulisi olla 60-80%. Miten sopivan kosteuden voi määrittellä?

Liian kuiva?

Tarkkaile! Työalustalla ei ikinä tulisi olla kuivia tähteitä, etenkin paperia.

Jos kompostori vaikuttaa liian kuivalta, lisää märkää paperisilppua tai suihkuta vettä alustalle. Erittäin kuivaan kompostoriin voi kaataa vettä ja antaa sen imeytyä. Liiallinen vesi voi hukuttaa madot, mutta suurempi ongelma on se, että kasvatuspedin ainekset saattavat paakkuntua. Vettä tuleekin lisätä varovasti vain vähän kerrallaan.

Liian kostea?

Tee puristustesti! Ota pieni määrä kasvatuspetiä kahden sormen väliin ja purista. Pedistä tulisi irrota vesipisara tai kaksi. Kasvatuspedin tulisi olla kostea kuin puristettu pesusieni eli kostea, ei vettä valuva.

Muista, että hedelmien ja vihannesten tähteet ovat vesipitoisia ja voivat aiheuttaa liiallista kosteutta kompostoriin. Jos kasvatuspeti on liian kostea tai haisee pahalta, lisää kuivaa paperisilppua. Keräysalustan hanaa voi pitää aina auki, kunhan muistaa laittaa hanan alle jonkin astian. Näin ilmanvaihto kompostorissa paranee ja kosteustilannetta voi valvoa paremmin.

Lopulta opit arvioimaan kasvatuspedin kunnan vain katsomalla sitä.

Ongelmanratkaisu

Tuholaisten torjunta

Hedelmäkärpäset eli ns. banaanikärpäset ovat kompostorien suurin riesa, etenkin talvella sisätiloissa.

Voit asettaa kuivalla paperisilpulla tai lehdillä täytetyn työalustan päällimmäiseksi kompostoriin. Banaanikärpästen on vaikea läpäistä tämä kerros päästäkseen käsiksi ruoantähteisiin.

Joskus harvoin muurahaiset voivat yrittää miehittää kompostorin. Tämä johtuu yleensä siitä, että kompostori on päässyt liian kuivaksi. Huolehtimalla kompostorin kosteustasapainosta pidät muurahaiset loitolla. Voit pitää kompostoria seisomassa vesialtaassa siihen asti kunnes kosteus on sopiva. Muurahaiset eivät siten pääse kompostorin kimppuun.

Alustoilla itävät kasvit/homeet

Joskus ruoantähteissä olevat siemenet itävät. Jätteiden mikroaaltouunikäsittely (lämpö tuhoaa itävät siemenet) ennen kompostointia estää tämän. Myös homeet voivat kasvaa, mutta ne ovat luonnollinen osa kompostointia, eivätkä aiheuta ongelmia. Annat madoille luultavasti liikaa ruokaa, jos hometta on ylen määrin.

Loma

Matokompostori toimii itsekseen jopa kuukauden ilman hoitoa. Kosteustasapainosta tulee huolehtia ennen lomalle lähtöä. Lisää kompostoriin kosteaa paperi- tai pahvisilppua. Madot voivat käyttää silppua ruoaksi, kun olet lomalla. Ruoantähteet voivat kuumentaa kompostorin, joten paperijäte riittää madoille lomasi ajan.

Epämiellyttävät hajut

Mikäli kompostori toimii oikein, hajuja ei pääse ulos. Mikäli havaitset mätien kananmunien tai viemärin hajua, kompostoria ei ole hoidettu oikealla tavalla. Todennäköisimmät syyt hajuille ovat liiallinen kosteus tai matojen syöttäminen. Monissa ruoissa on korkea kosteusprosentti ja jos kasvatuspeti on liian märkä se tiivistyy ja ilman kierto kompostissa

heikkenee.

Lopeta ensiksi syöttäminen. Sen jälkeen lisää kuivia kasvatuspetiaineeksi; paperisilppua, kuiviketta, kuivia lehtiä tai silputtua aaltopahvia. Sekoita ainekset ilmataksesi kompostorin. Liha- ja maitotuotteita tai öljyä sisältäviä ruoantähteitä ei saa laittaa kompostoriin.

Mikäli hajuongelma ei poistu, sekoita koko kompostorin sisältöä kevyesti säännöllisin väliajoin, jolloin teet kompostoriin lisää ilmataskuja hapelle. Ole kuitenkin hellä, sillä madot voivat stressaantua ja keräytyä palloksi tai jopa paeta kompostorista.

Viikoittainen matotarkistus

Ensi alkuun voi kuulostaa omituiselta, mutta tulet tuntemaan matosi. Madot eivät halua sinun kaivelevan kotiaan liikaa, mutta ne tulee silti tarkistaa säännöllisesti. Ruokkimisen lisäksi työalustan viikoittainen tarkistus on tarpeen. Poista kansi ja tarkista alustan sisältö. Liikkuvatko madot? Onko kompostorissa multainen tuoksu, kuten puutarhamullassa? Onko matojen iho kostea ja onko sen päällä limainen kerros? Luikertelevatko madot piiloon, kun ne altistetaan valolle? Näetkö pieniä ”nuoria” matoja? Jos huomaat merkkejä kuivuudesta, lisää kosteutta. Hapan tuoksu voi olla merkki liiallisesta syöttämisestä tai kosteudesta. Korjaa tilanne välittömästi (kts. Ongelmanratkaisu).

Kompostorin perushoito

Kosteuden säätely

Madot tarvitsevat kosteutta. Tarkista kasvatuspeti säännöllisesti. Käytä puristustestiä tarvittavan kosteuden tarkistamiseksi. Kierrätä neste keräysalustalta lisätäksesi kosteutta tai lisää märkää paperi- tai pahvisilppua. Vähennä kosteutta lisäämällä kuivaa paperi- tai pahvisilppua.

Optimilämpötila

Kompostorin lämpötila vaihtelee 15°C – 26°C. Pidä kompostori kuivassa, viileässä ja suojaisessa paikassa. Älä koskaan altista kompostoria sateelle, suoralle auringonvalolle tai jäätymiselle.

Ohjeita ruokkimiseen

Lisää ruokaa vain, jos madot työstävät aktiivisesti vanhaa ruokaansa. Vältä ylikuokkimista. Matojen tasapainoinen ruokavalio koostuu 50% keittiöjätteistä ja 50% kuitua. Aseta uusi ruoka aina kostean sanomalehtipaperikerroksen alle.

Ruokalähteet

Paperituotteet

Lehdet, pahvi, kartonkiset kananmunakennot, paperinenäiliinat, talouspaperi, kahvinsuodattimet poroineen, teepussit, paperipussit, ylimääräiset mainospostit

Hedelmät

Melonit, banaani, ananas, omena, viinirypäleet, persikat, luumut, marjat ja leivontahiiva

Viljatuotteet

Leipä, kaurapuuro, muffinit, murot, pasta, riisi, pitsan kuori (ilman täytteitä)

HUOM! Käytä viljatuotteita vain vähän. Liiallinen käyttö voi aiheuttaa kompostorin kuumenemisen.

Puutarhasta

Kuolleet kukat, kuolleet tautivapaat kasvit, kuivat syksyn lehdet

Vihannekset

Maissi, parsakaali, kaali, sipulit, pavut, tomaatit, kesäkurpitsa, porkkanat, herneet, keitetyt perunat, vihreä salaatti (ilman kastiketta).

Kääntäjä Minna Turunen, Kiteen Mato ja Multa Oy